

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

SWEYNHEIM & PANNARTZ PROTO-ROMAN 115R
KONRAD SWEYNHEIM & ARNOLD PANNARTZ
ROME 1467

a

Incipiunt epistole Cecilii Cypriani ad Cornelium
Papam. Et prima de confessione. feliciter.

Yprianus Cornelio fratri salutem. Cognoui/
mus frater carissime fidei ac uirtutis uestre
testimonia gloriosa. & confessionis uestre honorem
sic exultanter accepimus ut in meritis ac lau/
dibus uestris nos quoque participes ac socios
computemus. Nam cum nobis et Ecclesia una
sit & mens iuncta: & indiuidua concordia: quod
non sacerdos in consacerdotis sui laudibus tanquam in suis propriis
gratuletur? Aut que fraternitas non in fratrum gaudio ubique letetur?
Exprimi satis non potest quanta ista exultatio fuerit & quanta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissemus. ducem te illic con/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
consensione creuisse. ut dum precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius
predicare debeamus. utrum ne tuam promptam & stabilem fidem
an inseparabilem fratrum caritatem. Virtus illic Episcopi precedentis
publice comprobata est. adunatio sequentis fraternitatis ostensa
est. dum apud uos unus animus & una uox est Ecclesia omnis Romana
confessa est. Claruit fratres carissimi fides quam de uobis beatus
Apostolus predicauit. Hanc laudem uirtutis & roboris firmitatem
iam tunc in spiritu preuidebat & preconio futuroque merita uestra
contestans: dum parentes laudat: filios puocat. dum sic unanimes
dum sic fortes estis magna & ceteris fratribus unanimis & for/
titudinis exempla tribuistis. Docuistis granditer deum timere. Christo
firmiter adherere. plebem sacerdotibus iungi. in persecutione fratres
a fratribus non separari. concordiam simul iunctam uinci omnino non
posse. quicquid simul petitur a cunctis deum pacis pacificis exhibere.
Profilierat aduersarius terrore uiolento Christi castra turbare. sed
quo impetu uenerat eodem impetu pulsus est. & quantum formidinis
& terroris attulit: tantum fortitudinis inuenit & roboris. Supplare
se iterum crediderat posse dei seruos: & uelut Tyrones & rudes
quasi minus paratos & minus cautos solito suo more concutere.
Vnum primo aggressus ut lupo ouem discernere a grege: ut accipiter
columbam ab agmine uolantium separare temptauerat. Nam cui

Incipiunt epistole Cecilii Cypriani ad Cornelium
Papam. Et prima de Confessione. feliciter

Yprianus Cornelio fratri salutem. Cognoui/
mus frater carissime fidei ac uirtutis uestre
testimonia gloriosa & confessionis uestre honorem
sic exultanter accepimus ut in meritis ac lau/
dibus uestris nos quoque participes ac socios
computemus. Nam cum nobis et Ecclesia una
sit & mens iuncta: & indiuidua concordia: quod
non sacerdos in consacerdotis sui laudibus tanquam in suis propriis
gratuletur? Aut que fraternitas non in fratrum gaudio ubique letetur?
Exprimi satis non potest quanta ista exultatio fuerit & quanta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissemus. ducem te illic con/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
consensione creuisse. ut dum precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius
predicare debeamus. utrum ne tuam promptam & stabilem fidem
an inseparabilem fratrum caritatem. Virtus illic Episcopi precedentis
publice comprobata est. adunatio sequentis fraternitatis ostensa
est. dum apud uos unus animus & una uox est Ecclesia omnis Romana
confessa est. Claruit fratres carissimi fides quam de uobis beatus
Apostolus predicauit. Hanc laudem uirtutis & roboris firmitatem
iam tunc in spiritu preuidebat & preconio futuroque merita uestra
contestans: dum parentes laudat: filios puocat. dum sic unanimes
dum sic fortes estis magna & ceteris fratribus unanimis & for/
titudinis exempla tribuistis. Docuistis granditer deum timere. Christo
firmiter adherere. plebem sacerdotibus iungi. in persecutione fratres
a fratribus non separari. concordiam simul iunctam uinci omnino non
posse. quicquid simul petitur a cunctis deum pacis pacificis exhibere.
Profilierat aduersarius terrore uiolento Christi castra turbare. sed
quo impetu uenerat eodem impetu pulsus est. & quantum formidinis
& terroris attulit: tantum fortitudinis inuenit & roboris. Supplare
se iterum crediderat posse dei seruos: & uelut Tyrones & rudes
quasi minus paratos & minus cautos solito suo more concutere.
Vnum primo aggressus ut lupo ouem discernere a grege: ut accipiter
columbam ab agmine uolantium separare temptauerat. Nam cui

Exprimi satis non potest q̃ta ista exultatio fuerit & q̃ta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissemus. ducem te illic cō/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
consensione creuisse. ut dum precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius

Exprimi satis non potest q̃ta ista exultatōn fuerit & q̃ta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissemus. ducem te illic cō/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
consensione creuisse. ut dumt precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius

A B C D E F G H
I K L M N O P Q
R S T V X Y Z
a b c d e f g h i k l m n
o p q r s t u v x y z

A B C D E F G H I
 K L M N O P Q R
 S T V X Y Z a ã
 b c ç d ð e ē f ff g h i k
 l m ñ n ñ o ó p p p p p q
 q q q q r r f fi ffi ft t é u
 ú x y z & 2 3 . : ? /

A B C D E F G H I
 K L M N O P Q R
 S T V X Y Z a ã
 b c ç d ð e ē f ff g h i k
 l m ñ n ñ o ó p p p p p q
 q q q q r r f fi ffi ft t é u
 ú x y z & 2 3 . : ? /

Non eram nescius Brute cum quae summis ingenius exquisi-
taque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent
ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in
varias reprehensiones incurreret. nam quibusdam et ut
quidem non admodum indoctis totum hoc displicet philoso-
phari. quidam autem non tam id reprehendunt si remis-
sius agatur sed tantum studium tamque multam operam
ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ii qui-
dem eruditi Graecis litteris contemnentes Latinas qui se
dicant in Graecis legendis operam malle consumere. pos-
tremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias litteras vocent
genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et
dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum bre-
viter existimo. Quamquam philosophiae quidem vitu-
peratoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philo-
sophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vitupe-
rata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et
ut quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepi veritus
ne movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui
autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt
fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod
semel admissum coerceri reprimique non potest ut prope-
modum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philo-
sophia quam his qui rebus infinitis modum constituent in
reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderant. Sive
enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis

solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est
tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris
et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit
pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis
est tam invidus qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est
qui alienae modum statuatur industriae nam ut Terentia-
nus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult
fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum
ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos
offendit noster minime nobis iniucundus labor. is igitur est
difficilius satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere.
in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravis-
simis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas
Latinas ad verbum e Graecis expressas non inviti legant.
quis enim tam inimicus paene nomini Romano est qui Enni
Medeam aut Antiopam Pacuvii spernat aut reiciat quod
se isdem Euripidis fabulis delectari dicat Latinas litteras oderit
Synephebos ego inquit potius Caecilii aut Andriam Teren-
tii quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissen-
tio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen
male conversam Atilii mihi legendam putem de quo Luci-
lius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen
ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut
inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi qui-
dem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. an-
tinam ne in nemore nihilo minus legimus quam hoc idem

LATIN ABBREVIATIONS	
ā	a m
đ	de def dicit dictus dis dit dum und
ē	e m e n est
ī	i n i n i i m i m u i r e m i m i n n i n i m
ñ	m e n m n m n e m n i m u n t u m
ñ	a n e n e
ó	o n o m i o o d o
p	p a r p e r
p	p r o p r o p p r a e

þ	p r e p u
þ	p u r p u t
q	q u i d
q̃	q u a
q̃	q u i d a m
p	q u o d
p	q u e
é	t i o
ú	u m u n
&	e t
ꝛ	r u m

HISTORICAL LIGATURES STANDARD LIGATURES	
ct	c t
ff	f f
fi	f i
ff	f f
ff	f f
ft	f t

CONTEXTUAL ALTERNATES	
p r	p r

SWEYNHEIM & PANNARTZ 115R [TW MA09647], PROTO-ROMAN FIRST USED IN ROME BY KONRAD SWEYNHEIM & ARNOLD PANNARTZ, FOR CICERO'S *EPISTOLAE AD FAMILIARES* [ISTC IC00503500] IN 1467 AND USED UNTIL 1476.

TYPE DESIGN WORKSHOP WITH STUDENTS OF ANRT AT BIBLIOTECA STATALE DEL MONUMENTO NAZIONALE DI SANTA SCOLASTICA, HELD BY ÉMILIE RIGAUD, THOMAS HUOT-MARCHAND AND JÉRÔME KNEBUSCH, SUBIACO, MAY 2018.

SOURCES: *SANCTI HIERONYMI TRACTATUS ET EPISTOLAE*, HIERONYMUS, 1468 [ISTC IH00161000] & *EPISTOLAE ET RECONGNITIONE IONNIS ANDREAE*, CYPRIANUS, 1471 [ISTC IC01010000].

WORKSHOP PARTICIPANTS: ALEXIS FAUDOT, RÉMI FORTE, MORGANE PIERSON, RAFAEL RIBAS, TANGUY VANLAEYS, ROSALIE WAGNER, ISIA YUROVSKY, ELOÏSA PÉREZ, FRANCIS RAMEL.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS, DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT [GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR](https://gotico-antiqua.anrt-nancy.fr)

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2020.

VERSION: 1.1, 11 FEBRUARY 2020

ADDED GLYPHS:

J U W j s w